

CZU: 341.65

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7281640>**SANCTIUNEA – CADRUL NORMATIV INTERNAȚIONAL***Svetlana CEBOTARI**Universitatea de Stat din Moldova*

Criza COVID-19 și „operațiunea specială” a Federației Ruse în Ucraina au readus în atenția comunității internaționale măsurile restrictive impuse de către organizațiile internaționale unor state, unor persoane fizice (cum ar fi, de exemplu, teroriștii), persoanelor acuzate de infracțiuni militare și politice, organizațiilor extremiste etc. care reprezintă o amenințare la adresa securității internaționale. Actualmente, sancțiunile sunt văzute ca un răspuns de compromis la acțiunile nedorite ale unui stat pe arena internațională.

Prezentul articol are drept scop reliefaarea principalelor aspecte ale activității organizațiilor internaționale, precum ONU, OMC, UE, în restricționarea activității unor state, organizații sau persoane fizice care comit acțiuni ce amenință securitatea internațională.

Cuvinte-cheie: organizație internațională, stat, sancțiune, ONU, UE, OMC.

THE SANCTION – INTERNATIONAL REGULATORY FRAMEWORK

The COVID-19 crisis and the Russian Federation's "special operation" in Ukraine have brought to the attention of the international community the restrictive measures imposed by international organizations on some states, individuals such as terrorists, people accused of military and political crimes; extremist organizations, etc., sanctions that pose a threat to international security. Currently, sanctions are seen as a compromise response to a state's unwanted actions in the international arena.

This article aims to highlight the main aspects of the activity of international organizations, such as the UN, WTO, EU, in restricting the activity of some states, organizations or individuals who commit actions that threaten international security.

Keywords: international organization, state, sanction, UN, EU, WTO.

Introducere

În ultimele decenii, în special în contextul crizei COVID-19 și al războiului din Ucraina, tema ce vizează sancțiunile a devenit unul dintre subiectele centrale prezente nu doar în discuțiile liderilor politici, dar și un subiect prezent pe masa de lucru a reprezentanților comunității academice. Termenul „sancțiune” devine unul tot mai prezent în uzul relațiilor internaționale.

Astfel, conform normelor stabilite de dreptul internațional public, sancțiunile sunt măsuri restrictive în raport cu anumite state. De asemenea, subiecte specifice ale sancțiunilor pot fi teroriștii, persoanele acuzate de infracțiuni militare și politice, organizațiile extremiste etc. sau anumite activități care nu sunt aprobate de organizațiile internaționale și/sau state [1].

Termenul „sancțiune” își are etimonul în latinescul *sancire*, semnificând „ceea ce consacră la regulă”, care îi permite să rămână *sancta*, adică sacru. Prima și esențială funcție a sancțiunii constă, așadar, în faptul că „garantează inviolabilitatea regulii pe care o însoțește” [2].

Pornind de la cele mai larg acceptate definiții în dreptul internațional, „sancțiunea” reprezintă un sistem de măsuri (economice, financiare, militare) cu caracter de pedeapsă, aplicate unui stat; represalii contra părții care nu respectă obligațiile dintr-o convenție [3].

Ca răspuns la acțiunile unor indivizi, ale actorilor geopolitici, cum ar fi organizații sau state care reprezintă o amenințare la adresa securității internaționale, sunt aplicate sancțiuni. Motivul impunerii sancțiunilor poate fi cauzat fie de operațiuni militare, fie de către intervenția armată în afacerile unui stat suveran, fie de aplicarea unei game largi de amenințări netraditionale la adresa securității internaționale, cum ar fi: traficul de droguri, criminalitatea cibernetică, amenințarea proliferării armelor de distrugere în masă, comerțul ilegal cu arme, încălcarea drepturilor omului etc. Actualmente, sancțiunile sunt văzute ca un răspuns de compromis la acțiunile nedorite ale unui stat pe arena internațională. Spre deosebire de măsurile diplomatice de influență, sancțiunile au un efect mult mai pronunțat asupra economiei țării țintă și pot mult mai probabil să conducă la o schimbare a comportamentului statului pe arena internațională.

În același timp, spre deosebire de măsurile militare, sancțiunile reprezintă un răspuns mult mai puțin costisitor la acțiunile nedorite ale celeilalte părți și, în același timp, prezintă un risc mult mai mic de escaladare în continuare a conflictului. Acest lucru se exprimă, în primul rând, în posibilitatea introducerii treptate a măsurilor restrictive și anulării acestora, în strânsa legătură a restricțiilor cu îndeplinirea anumitor cerințe, precum și în probabilitatea mai mare de a minimiza riscurile pentru populația civilă a țării în privința căreia se introduc restricții. Astfel, sancțiunile devin o consecință pentru statul care devine obiectul acestora atunci când acțiunile sale nu se conformează în mod corespunzător cu standardele internaționale sau când nu își îndeplinește obligațiile pe plan internațional. De asemenea, când un stat este sancționat sau amenințat cu impunerea de sancțiuni, este important să distingem dacă tehnicile utilizate sunt violente sau pașnice [4].

Cadrul juridic internațional privind sancțiunile

Sancțiunile internaționale pot fi impuse, în primul rând, de către organizații internaționale recunoscute în mod corespunzător de către comunitatea internațională. În acest caz, sancțiunile au legalitate din punctul de vedere al dreptului internațional, iar, în al doilea rând, țările pot lua în mod legal măsuri împotriva statelor care au încălcat orice angajament sau standard internațional obligatoriu. Sancțiunile pot fi impuse legal de către organizațiile internaționale cu caracter politic, precum Organizația Națiunilor Unite.

Astfel, în conformitate cu prevederilor art.2, punctul 4 al Cartei ONU, toți Membrii Organizației se vor abține, în relațiile lor internaționale, de a recurge la amenințarea cu forța sau la folosirea ei fie împotriva integrității teritoriale ori independenței politice a vreunui stat, fie în orice alt mod incompatibil cu scopurile Națiunilor Unite. Capitolul VII, „Acțiunea în caz de amenințări împotriva păcii, de încălcări ale păcii și de acte de agresiune” al Cartei Națiunilor Unite, art.39, oferă bazele juridice pentru Consiliul de Securitate. Conform prevederilor, Consiliul de Securitate ia măsuri coercitive atunci când sunt „acte de agresiune”, „rupturi ale păcii” și „amenințări la adresa păcii”. În conformitate cu prevederile art.39 al Capitolului VII, Consiliul de Securitate identifică amenințările la adresa păcii sau securității internaționale și ia măsurile necesare pentru restabilirea acestora. De asemenea, în conformitate cu prevederile art.41, Consiliul de Securitate poate hotărî ce măsuri, care nu implică folosirea forței armate, trebuie luate spre a se da urmare hotărârilor sale și poate cere Membrilor Națiunilor Unite să aplice aceste măsuri. Ele pot să cuprindă întreruperea totală sau parțială a relațiilor economice și a comunicațiilor feroviare, maritime, aeriene, poștale, telegrafice, prin radio și a altor mijloace de comunicație, precum și ruperea relațiilor diplomatice. Conform art.42, în cazul în care Consiliul de Securitate va considera că măsurile prevăzute în art.41 nu ar fi adecvate ori că s-au dovedit a nu fi adecvate, el poate întreprinde, cu forțe aeriene, navale sau terestre, orice acțiune pe care o consideră necesară pentru menținerea sau restabilirea păcii și securității internaționale. Această acțiune poate cuprinde măsuri de blocadă, dar și alte operațiuni executate de către forțele aeriene, maritime sau terestre ale Membrilor Națiunilor Unite [5].

În cazul în care sunt identificate amenințări, în conformitate cu art.41 al Cartei ONU, Consiliul de Securitate are dreptul de a impune măsuri restrictive împotriva agresorului (atât unui stat, cât și unui actor nestatal, precum ar fi Al-Qaeda, ISIS), care nu implică folosirea forțelor armate. Introducerea măsurilor restrictive necesită sprijinul majorității statelor membre ale Consiliului de Securitate. De asemenea, introducerea măsurilor restrictive poate fi impusă în absența unui drept de veto din partea membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU [6].

În vederea sprijinirii și implementării măsurilor obligatorii, se creează comitete speciale pentru sancțiuni, grupuri speciale și grupuri de experți care să monitorizeze implementarea regimului de sancțiuni și să evalueze progresul implementării măsurilor restrictive. Cu toate acestea, în ciuda caracterului obligatoriu al punerii în aplicare a sancțiunilor de către toate statele membre ale ONU, organizația nu are propriile mecanisme pentru a asigura respectarea sancțiunilor și se bazează pe guvernele naționale.

Măsurile restrictive, sau sancțiunile, includ întreruperea totală sau parțială a relațiilor economice, interzicerea oricărui tip de comunicare etc. Cele mai frecvente măsuri de influențare ale ONU includ:

- înghețarea activelor;
- interzicerea furnizării de arme și echipamente militare;
- interdicție de călătorie [7].

Pe de altă parte, dacă infracțiunea comisă este de natură politică, se recurge la împuternicirile Consiliului de Securitate. Carta prevede teoretic sancțiuni colective aflate sub autoritatea exclusivă a Consiliului de Securitate în scopul menținerii și asigurării păcii și securității internaționale. Când acest organ are competența

de a decide asupra unei întrebări ce ține „de existența unei amenințări la adresa păcii, a încălcării păcii sau a unui act de agresiune”, Consiliul de Securitate o face în mod obligatoriu din punct de vedere juridic. Potrivit art.25, membrii Organizației sunt de acord să accepte și să pună în aplicare deciziile Consiliului de Securitate în conformitate cu această Cartă. Acest organism decide și asupra măsurilor care urmează să fie luate și asupra sancțiunilor care urmează să fie aplicate. El poate recomanda mai întâi măsuri provizorii în temeiul art.40 „pentru a preveni agravarea situației”. Aceste măsuri nu afectează în niciun fel drepturile și pretențiile părților în litigiu. Cu toate acestea, Consiliul de Securitate poate impune sancțiuni reale. Potrivit art.41 al Cartei ONU, aceste măsuri pot să includă întreruperea totală sau parțială a relațiilor economice și a comunicațiilor pe cale ferată, maritimă, aeriană, poștală, telegrafică, prin radio și a altor mijloace de comunicare, precum și ruperea relațiilor diplomatice.

Examinând prevederile art.42 al Cartei ONU, constatăm că Consiliul de Securitate poate să întreprindă, prin intermediul forțelor aeriene, maritime sau terestre, orice acțiune pe care o consideră necesară pentru menținerea sau restabilirea păcii și securității internaționale. Pe de altă parte, Carta interzice orice sancțiune militară individuală pentru a menține sau asigura securitatea internațională sau pentru a asigura conformitatea dreptului internațional public. Este permis să existe un recurs limitat la forțele militare numai în cazul auto-apărării și aceasta în cadrul art.51, care impune „cazul în care un membru al Organizației Națiunilor Unite este obiectul unei agresiuni militare”. În cele din urmă, dreptul de a respinge o astfel de agresiune militară nu este recunoscut „până când Consiliul de Securitate nu va lua măsurile necesare pentru menținerea păcii și securității internaționale” [8]. Articolele 5 și 6 din Carta Națiunilor Unite precizează: „Orice membru al Națiunilor Unite care a făcut obiectul unei acțiuni preventive sau coercitive de către Consiliul de Securitate poate fi suspendat de către Adunarea Generală, la recomandarea Consiliului de Securitate, din exercițiul drepturilor și privilegiilor inerente calității de membru. Toți membrii Națiunilor Unite care au încălcat în mod persistent principiile cuprinse din prezenta Cartă pot fi excluși din Organizație de către Adunarea Generală, la recomandarea Consiliului de Securitate”. Este adevărat că aceste măsuri sunt contrare obiectivelor de pace și securitate ale ONU. Acest lucru ar duce la distrugere, avându-se în vedere că vor apărea polarizări și rivalități. Sancțiunile trebuie impuse, dar nu într-un mod atât de drastic, ci mai degrabă prin motivarea cooperării, pentru a realiza beneficii [9].

Temeiul acordurilor OMC. În Acordul privind subvențiile și măsurile compensatorii, în cadrul căruia se aplică reguli speciale de examinare a litigiilor care au prioritate față de normele Acordului, se folosește termenul „măsuri de răspuns”. Având în vedere sancțiunile OMC din punctul de vedere al dreptului răspunderii internaționale, acestea sunt înseși contramăsurile stipulate în art.49-54 din Proiectul de articole privind responsabilitatea statului. În conformitate cu prevederile acestor articole, contramăsurile trebuie luate pentru a obliga un stat să remedieze o încălcare a dreptului internațional, iar contramăsurile în sine trebuie să fie proporționale cu încălcarea. Acest tip de contramăsuri, care sunt utilizate în cadrul OMC, este menționat în paragraful 2 al art.60 din Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor internaționale din 1969 (suspendarea tratatului în întregime sau parțial ca răspuns la o încălcare a tratatului de către cealaltă parte) [10].

De asemenea, sancțiunile pot fi impuse și de către organizațiile cu caracter economic, cum ar fi: Organizația Mondială a Comerțului (OMC), Uniunea Europeană (UE) etc. Crearea OMC a adus inovații fundamentale în cadrul acordurilor încheiate privind sancționarea statelor sau organizațiilor de nerespectarea obligațiilor asumate, creându-se un design original, care nu prevedea nicio despăgubire pentru prejudiciul cauzat prin aplicarea măsurii atacate de către statul care încalcă anumite prevederi ale acordurilor încheiate. Același design s-a distins prin următoarele elemente principale:

- sancțiunile împotriva statelor care încalcă prevederile acordurilor încheiate sunt percepute doar ca o măsură extremă, la care nu poate să recurgă decât statul solicitant sub forma suspendării din partea sa a concesiunilor sau a altor obligații din acordurile OMC;
- aceste măsuri ar trebui să fie temporare până la punerea în aplicare de către statul infractor a deciziei;
- aceste măsuri trebuie să fie echivalente cu încălcarea, iar atât nivelul de echivalență în sine, cât și forma presupuselor sancțiuni trebuie mai întâi propuse chiar de statul reclamant, dar în caz de dezacord cu acestea din partea statului care încalcă (ceea ce se întâmplă în toate cazurile), acești parametri trebuie stabiliți cu ajutorul arbitrajului creat în aceste scopuri (art.22.6 și 22.7 din Aranjament);
- în principiu, este permisă recurgerea la sancțiuni sub formă de suspendare a concesiunilor sau a altor obligații în temeiul unui alt acord al OMC (retalia încrucișată). Dar acest lucru este permis numai dacă

suspendarea concesiunilor sau a altor obligații în alte sectoare în cadrul aceluiași acord este imposibilă sau ineficientă, iar circumstanțele cauzei sunt suficient de grave (art.22.3 lit.c) din Acordul OMC);

- după stabilirea nivelului de echivalență și a formei sancțiunilor, statul solicitant trebuie să obțină permisiunea OMC pentru aplicarea acestora. OMC poate, în principiu, să nu dea un astfel de consimțământ, dar aceasta necesită consensul tuturor statelor membre ale Organizației, inclusiv al statului solicitantului, ceea ce în practică pare irealist. Având în vedere acest lucru, acordul cu privire la aplicarea sancțiunilor este cvasiautomat, ceea ce distinge mecanismul de sancțiuni din OMC de GATT.

Vorbind despre aspectele juridice internaționale ale sancțiunilor în cadrul OMC, trebuie să începem cu faptul că Acordurile OMC în sine nu folosesc termenul „sancțiuni”. Aranjamentul conține doar câteva fraze cu referire la faptul că „suspendarea unilaterală de către statul solicitant a concesiunilor sau a altor obligații” trebuie să compenseze integral prejudiciul cauzat prin săvârșirea unei infracțiuni internaționale. Caracteristicile sancțiunilor OMC rezidă, în primul rând, în absența obligației de a despăgubi prejudiciul cauzat de aplicarea unei măsuri contestate. Acest moment se poate explica și prin faptul că, din punctul de vedere al Proiectului de articole privind răspunderea, regimul sancțiunilor impuse de către OMC nu este altceva decât *Lex specialis*, așa cum se precizează în art.55 al Proiectului. De remarcat, de asemenea, că astăzi în literatura de specialitate și în practica OMC termenii „sancțiuni” și „represalii” (măsuri de represalii) sunt deja bine stabiliți și utilizați activ [11].

În practica Organizației Internaționale a Comerțului există două obiective principale prezente în art.1 al Acordului General privind Tarifele și Comerțul (GATT): de a libera comerțul internațional național prin națiunea cea mai favorizată și principiul tratamentului național stabilit la articolul 3 din respectivul Acord. În acest context, trebuie de menționat că primul obiectiv se referă la faptul că politicile comerciale ale statelor trebuie extinse de la un stat la altul fără nicio preferință, iar al doilea obiectiv se referă la tratamentul primit de către produse importate în raport cu produsele interne. Sub asemenea idei de raționament al sancțiunilor internaționale, efectele pe care acestea le pot genera sunt multiple. În cazul sancțiunilor economice, care constau în interzicerea importurilor și a exporturilor către o țară, populația civilă este grav afectată, deoarece drepturile fundamentale sunt diminuate, cum ar fi dreptul de a trăi într-o manieră demnă, accesul la sănătate sau la hrană adecvată, încălcând astfel normele fundamentale sau de *jus cogens* [12].

În contextul analizei cadrului juridic internațional cu referire la sancțiune, este de menționat că UE încearcă să găsească o modalitate de a sancționa statele. Sancțiunile europene, sau măsurile restrictive, sunt unul dintre instrumentele UE pentru atingerea obiectivelor Politicii Externe și de Securitate Comune – pace, democrație, statul de drept, respectarea drepturilor omului și a dreptului internațional. Conform Principiilor fundamentale de utilizare a măsurilor (sancțiunilor) din 7 iunie 2004, UE impune sancțiuni pe baza sancțiunilor ONU sau OSCE; totuși, acestea pot fi extinse sau introduse independent. Analiza regimurilor de sancțiuni arată că măsurile restrictive ale UE în practică au fost întotdeauna destul de independente față de sancțiunile recomandate de către Consiliul de Securitate al ONU. De exemplu, până în 1991, ONU a recurs la sancțiuni doar de două ori: în raport cu Rhodesia și Africa de Sud, în timp ce acum au fost convenite și implementate 15 regimuri de sancțiuni la nivel european [13]. Sancțiunile UE se extind nu printr-o serie de măsuri, ci prin numărul de firme și persoane supuse măsurilor de pedepsire sau sancționare [14].

În cadrul Uniunii Europene, deciziile privind sancțiunile sunt luate de către Consiliul Uniunii Europene, care este unul dintre cele mai importante organe ale Uniunii. Alte două consilii întocmesc proiecte de sancțiuni înainte de a le transmite Consiliului Uniunii Europene. Este vorba despre Consiliul Afacerilor Externe, care reunește miniștrii de externe ai tuturor statelor membre ale Uniunii Europene, și Consiliul European, care reunește șefii de stat ai statelor membre. Consiliul European nu este un organism legislativ sau executiv, dar este responsabil de ghidarea politicilor Uniunii Europene și sugerează proiecte Consiliului Uniunii Europene. Consiliul Afacerilor Externe face parte din unul dintre cele zece comitete ale Consiliului Uniunii Europene. Gestionarea politicii externe a Uniunii, a apărării și securității sunt, de asemenea, obiective ale acestui comitet. Întrucât nu există o ierarhie între diferitele comitete ale Consiliului Uniunii Europene, Consiliul Afacerilor Externe poate adopta rezoluții în numele Consiliului, în special în ceea ce privește sancțiunile față de un stat [15].

Uniunea Europeană folosește în mod activ mecanismul sancțiunilor (conform terminologiei oficiale a Uniunii – „măsuri restrictive / sancțiuni restrictive”) pentru a-și proteja atât propriile interese, precum și pacea și securitatea internațională. În prezent, există 38 de regimuri de măsuri restrictive, în temeiul cărora

4.030 de persoane juridice și 7.902 de persoane fizice se află sub sancțiunile UE (impuse atât în conformitate cu rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU, cât și în mod independent).

În politica sa, Uniunea Europeană subliniază într-o mai mare măsură importanța și prioritatea măsurilor de influență diplomatică, considerând sancțiunile drept ultimul instrument al politicii externe pentru realizarea propriilor scopuri și interese. Cu toate acestea, UE utilizează în mod activ măsuri restrictive din mai multe motive.

În primul rând, spre deosebire de SUA, UE nu are suficiente mecanisme militare pentru a-și asigura propriile interese, întrucât cele militare se bazează, într-o măsură mult mai mare decât SUA, pe capacitățile NATO.

În al doilea rând, datorită dimensiunii și atractivității pieței interne proprii a UE, posibila restrângere a comerțului și a activității economice oferă un stimulente suplimentar pentru a respecta cerințele UE pentru țara, persoana fizică sau juridică împotriva căreia sunt impuse sancțiuni.

În al treilea rând, UE reprezintă o asociație de 27 de state și are un mare potențial de coordonare și lobby pentru deciziile necesare pe alte platforme internaționale (ONU, G20 etc.)

UE respectă toate tipurile de sancțiuni impuse prin rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU și, de asemenea, coordonează punerea în aplicare a sancțiunilor ONU de către țările membre ale Uniunii. În plus, UE poate, la discreția sa, să extindă și să completeze sancțiunile impuse de ONU, împreună cu propriile măsuri restrictive. Principalele obiective ale utilizării sancțiunilor de către UE sunt următoarele:

- combaterea amenințărilor la adresa principiilor de bază ale politicii externe a UE, în primul rând privind încălcarea păcii și securității internaționale;
- combaterea terorismului;
- combaterea proliferării armelor de distrugere în masă, în primul rând a armelor nucleare;
- combaterea încălcărilor drepturilor omului;
- combaterea anexării ilegale a teritoriilor și a destabilizării vizate a unui stat suveran.

Introducerea măsurilor restrictive în Uniunea Europeană este determinată de prevederile Politicii Externe și de Securitate Comune. Această posibilitate este consacrată în art.215 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene. Regimul măsurilor restrictive ale UE este obligatoriu pe toată jurisdicția UE (pe teritoriul statelor membre ale Uniunii), precum și pentru toate persoanele fizice și juridice rezidente în țările Uniunii, inclusiv filialele și sucursalele din țări terțe.

- Restricții privind furnizarea anumitor grupuri de bunuri și servicii (o interdicție privind furnizarea de arme și echipamente militare; „echipament care poate fi utilizat de către autoritățile de poliție și de sancțiune”; o interdicție privind furnizarea de bunuri de înaltă tehnologie și „dual-utilizare” bunuri (inclusiv echipamente pentru industria petrolului și gazelor și a sectorului energetic), limitând furnizarea de software, aur, metale prețioase etc.);
- interzicerea importului anumitor tipuri de bunuri și servicii (livrări de petrol și gaze, piese și componente etc.);
- restricții de transport etc.

Măsurile restrictive sunt luate prin decizie unanimă a Consiliului Uniunii Europene la propunerea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politica de Securitate (ÎR). Formarea propunerilor de măsuri restrictive specifice în etapa pregătitoare se realizează de către grupurile de lucru regionale ale Consiliului (în funcție de apartenența regională a obiectului sancțiunilor), Grupul de lucru al consilierilor pentru afaceri internaționale (RELEX), Comitetul Politic și de Securitate (PSC), Comitetul Reprezentanților Permanenți (COREPER II) [16].

În cazul în care decizia de a introduce măsuri restrictive este luată de către Consiliul UE, aceasta este pusă publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Consiliul UE este, de asemenea, obligat să notifice Parlamentul European privind decizia sa. De asemenea, autoritățile UE transmit o notificare oficială unei persoane fizice sau juridice cu privire la măsurile restrictive luate împotriva acesteia. La rândul său, o persoană fizică sau juridică care a devenit obiectul sancțiunilor UE poate aplica o cerere oficială de revizuire a restricțiilor impuse.

Măsurile restrictive adoptate de către statele membre ale UE sunt obligatorii la nivel național. Așa măsuri ca interzicerea intrării în țările UE, precum și interzicerea furnizării de arme și echipamente militare sunt implementate fără aprobare ulterioară, în timp ce măsuri de natură financiară și economică (înghețarea activelor, restrângerea tranzacțiilor financiare etc.) necesită o reglementare suplimentară a Consiliului UE, care stabi-

lește măsuri și mecanisme restrictive specifice pentru aplicarea acestora. Aceste regulamente sunt adoptate de Consiliu la propunerea Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate și a Comisiei Europene, după acordul Grupului de lucru al consilierilor pentru afaceri externe (RELEX). De regulă, aceste reglementări ale Consiliului UE sunt adoptate concomitent cu decizia Consiliului de a introduce măsuri restrictive, astfel încât ambele documente să aibă efect maxim [17].

Concluzii

Evenimente din ultimul timp, condiționate de criza COVID -19 și de reacția SUA, UE la acțiunile Federației Ruse în Ucraina, ne fac să asistăm la o multitudine de sancțiuni impuse Rusiei de către comunitatea internațională. Deși inițial sancțiunile au avut un caracter mai mult simbolic, evenimentele din 2014, soldate cu ocuparea peninsulei Crimeea de către Federația Rusă, au făcut ca acestea să devină mai exigente.

Astfel, făcând o succintă trecere în revistă a cadrului politico-juridic cu referire la sancțiune, este de menționat faptul că ONU, OMC, UE sunt principalele organizații care dispun de atribuții în impunerea sancțiunilor atât anumitor persoane fizice sau juridice, cât și unor actori precum sunt statele. Ținând cont de multitudinea încălcărilor comise de către unii actori geopolitici (state sau organizații internaționale), actualmente sancțiunea a devenit o formă activă de pedeapsă în relațiile internaționale.

Referințe:

1. *Информация о международных санкциях*. <https://www.ribbank.com/ru/obanke/informacija-o-mezhdunarodnih-sankcijah>
2. VÁZQUEZ, M.C.M. *Las sanciones internacionales. Una visión laboral*. https://repositorio.unam.mx/contenidos/las-sanciones-internacionales-una-vision-laboral-5025757?c=BZdgGr&d=false&q=*&i=3&v=1&t=search_0&as=0
3. *Noul dicționar explicativ al limbii române* <https://www.dictionarroman.ro/?c=sancțiune>
4. ZÁRATE, J.M.A. *Las sanciones económicas internacionales*. https://www.researchgate.net/publication/46564847_Las_sanciones_economicas_internacionales
5. Carta Națiunilor Unite din 26 iunie 1945, emitent: Organizația Națiunilor Unite. În: *Monitorul Oficial din 26 iunie 1945*. http://www.anr.gov.ro/docs/legislatie/internationala/Carta_Organizatiei_Natiunilor_Unite_ONU_.pdf
6. *Ibidem*.
7. <https://russiancouncil.ru/sanctions#what>
8. DUBE, G. Les sanctions du droit international public dans la Charte des Nations Unies. In: *Les Cahiers de droit*, no.5(1), p.98–103. <https://www.erudit.org/fr/revues/cd1/1962-v5-n1-cd5000869/1004167ar/>
9. VÁZQUEZ, M.C.M. *Op.cit.*
10. DUBE, G. *Op.cit.*
11. КЛИНОВА М.В., СИДОРОВА, Е.А. *Экономические санкции Запада против России: развитие ситуации*. <https://ecfor.ru/publication/evolyutsiya-sanktsij-protiv-rossii-i-ih-posledstviya/>
12. YAMIL, F., PADILLA, A. *Las sanciones internacionales en el derecho internacional y los Estados Unidos de America*. https://bajio.delasalle.edu.mx/revistas/exlege/pdf_4/exlege_04_art_01-acevedo-padilla.pdf
13. СИЛАЕВА, В.А. *Эволюция европейских санкций: от единичных мер до консолидированной политики*. <https://www.interanalytics.org/jour/article/view/201/158>
14. КЛИНОВА, М.В., СИДОРОВА, Е.А. *Op.cit.*
15. MARINEAU, S. L'usage des sanctions économiques et diplomatiques dans la gestion des crises internationales. In: *Études des cas d'Afghanistan (1979) et d'Ukraine (2014)*, Québec, Canada, 2017. <https://corpus.ulaval.ca/jspui/bitstream/20.500.11794/27745/1/33850.pdf>
16. СИЛАЕВА, В.А. *Эволюция европейских санкций: от единичных мер до консолидированной политики*. <https://www.interanalytics.org/jour/article/view/201/158>
17. *Ibidem*.

Date despre autor:

Svetlana CEBOTARI, doctor habilitat, profesor universitar, Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: svetlana.cebotari@mail.ru

ORCID: 0000-0001-9073-104X

Prezentat la 05.09.2022